

महाराष्ट्र विधानसभा

दिवसाच्या कामकाजाचा क्रम

शुक्रवार, दिनांक १५ डिसेंबर, २०२३

(सकाळी ०९.०० ते १०.४५ वाजेपर्यंत)

लक्षवेधी सूचना (म.वि.स. नियम १०५ अन्वये) :-

(दिनांक १४ डिसेंबर, २०२३ रोजी दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविलेल्या परंतु पुढे ढकलण्यात आलेल्या लक्षवेधी सूचना क्र. १ ते ८)

(१) श्री. प्रकाश सोळंके, वि.स.स. तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे मुख्यमंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"छत्रपती संभाजीनगर जिल्ह्यातील सिडकोच्या वाळुंज प्रकल्पातील भुसंपादनातील दिरंगाई व विकास कामे यासाठी मा.मुख्यमंत्री यांनी दिनांक २४ मार्च, २०२३ रोजी दिलेल्या निर्देशाप्रमाणे कोणतेही कार्य सिडको, जिल्हाधिकारी यांच्याकडून न होणे, सेवा-सुविधा, रस्ते यांच्याकरीता आवश्यक असलेल्या जमिनीचे संपादन आणि त्याचा विकास सिडको द्वारे होऊनच प्रकल्प अन्य प्राधिकरणांस हस्तांतरित करण्याचे ठरणे, उलटपक्षी सेवा सुविधांचा विकास पूर्ण न करता प्रकल्प हस्तांतरण करण्याबाबत सिडकोने दिनांक १४ सप्टेंबर, २०२३ रोजी जन/शासना विरोधी ठराव घेणे, सिडकोच्या या कृतीच्या विरोधात मंत्री, लोकप्रतिनिधी, जनता यांनी दिलेले निवेदने विचारात न घेता प्रधान सचिव, नगर विकास विभाग यांच्याकडून प्रकल्प हस्तांतरणाबाबतची कार्यवाही सत्वर होणे, अशी सत्वरता मा.मुख्यमंत्री यांनी दिलेल्या निर्देशांसाठी न होणे, प्रकल्पाच्या विकास कामांसाठी तुटपुंजा निधी दर्शवून प्रकल्प हस्तांतरण करणे, रस्ते अर्धवटरित्या सोडून देणे, हक्कभंग मांडण्यासाठी मागितलेली माहिती उपलब्ध करून न देणे, मुख्यमंत्री, शासन, लोकप्रतिनिधी यांना डावलून अधिकारी वर्गाकडून मनमानी पध्दतीने कार्यवाही करण्यात येणे, सभागृहात दिलेले आश्वासन आणि शासनाचा निर्णय यावर हेतुपुरस्सरपणे कार्यवाही न होण्यामुळे सामान्य जनतेमध्ये शासन व सिडकोबद्दल अविश्वासाचे वातावरण निर्माण होऊन शासन, सिडकोची प्रतिमा मलिन होणे, त्यामुळे सभागृहास दिलेल्या आश्वासनानुसार प्रकल्पाचे ठरल्याप्रमाणे विकास कामे पूर्णकरण्यासाठी सिडकोला निर्देश देण्याची नितांत आवश्यकता, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(२) श्री. योगेश सागर, वि. स. स. तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे मुख्यमंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"मुंबईतील आरे कॉलनी युनिट २० येथील ५० वर्ष पुरातन राम मंदिर सांस्कृतिक केंद्राच्या जागेवर कब्रस्थान बनविण्याचा प्रयत्न काही सामाजिक व्यक्तींकडून होत

असल्याचे निदर्शनास येणे, सदर सांस्कृतिक केंद्र सार्वजनिक विश्वस्त अधिनियमांतर्गत नोंदणीकृत असल्याबाबची बाब निदर्शनास येणे, दिनांक ११ नोव्हेंबर २०१३ रोजी सदरहू ट्रस्टला सामाजिक-सांस्कृतिक उपक्रम राबविण्यासाठी 'कल्याण केंद्र' म्हणून मान्यता मिळालेली असणे, माहे ऑगस्ट २०१४ मध्ये स्व.श्री.गुरुदास कामत यांनी त्यांच्या संसद सदस्यत्वाच्या कालावधीत स्थानिक क्षेत्र विकास योजनेअंतर्गत विकास करण्याबाबत तत्कालीन उपायुक्तांना शिफारस केली असल्याचे निदर्शनास येणे, तत्कालीन जिल्हाधिकाऱ्यांनी अंजुमन तालीम-उल-कुरान सुन्नी ताहा मस्जिद नावाच्या मुस्लिम ट्रस्टला जमिनीचा तात्पुरता ताबा देण्याचे निर्देश दिले असल्याचे निदर्शनास येणे, मात्र जागेचा तपशील निश्चित नसल्याचे निदर्शनास येणे, सदरहू जागा मुस्लिम स्मशानभूमीसाठी काही सामाजिक व्यक्तींनी बळजबरीने घेण्याचा प्रयत्न केला असल्याचे निदर्शनास येणे, यांसंदर्भात स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी शासनाकडे लेखी पत्रव्यवहार करूनही तसेच स्थानिक नागरिकांनी ही बाब महानगरपालिकेच्या निदर्शनास आणल्यानंतरही याबाबीकडे दुर्लक्ष होत असल्याने प्रशासनाच्या भूमिकेबाबत स्थानिक नागरिकांमध्ये संभ्रम निर्माण होणे, अशाप्रकारे पुरातन राम मंदिराच्या व सांस्कृतिक केंद्राच्या जागेवर स्थानिक मुस्लिमांकडून व समाजकंटकांकडून कब्रस्तान निर्माण करण्याचा प्रयत्न केल्याने हिंदू व मुस्लिमांमध्ये नाहक जातीय तेढ निर्माण होऊन प्रशासन याबाबीस पाठीशी घालत असल्याची बाब निदर्शनास येणे, परिणामी स्थानिक नागरिकांमध्ये पसरलेली तीव्र संतापाची भावना, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(३) श्री. अतुल भातखळकर, वि.स.स. तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे गृहनिर्माण मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"३३-११ या योजनेच्या अंतर्गत मुंबई शहरामध्ये मोठ्या प्रमाणावर पीटीसीची निर्मिती होत असणे, परंतु या पीटीसी विद्यमान धोरणानुसार फक्त भाडेत्त्वावर देण्याची योजना असल्यामुळे या सदनिका प्रकल्पग्रस्तांना देता येत नसणे, त्यामध्ये, आजमितीला मुंबई शहरात विकास प्रकल्प बाधित लोकांची संख्या एक लाखापेक्षा जास्त असणे, तसेच, तयार पीटीसी या भाडेत्त्वावर मिळत असल्यामुळे प्रकल्पग्रस्त त्याठिकाणी जाण्यास तयार होत नसणे, त्यामुळे, पीटीसी या प्रकल्पग्रस्त सदनिकांमध्ये परावर्तित केल्याने प्रकल्पग्रस्तांना घर मिळून मुंबई शहरामधील अनेक स्थगित प्रकल्प मार्गी लागणे, त्यामुळे, पीटीसीचे प्रकल्पग्रस्त सदनिकांच्या मध्ये परिवर्तन करण्यासंदर्भात धोरणात्मक निर्णय घेण्याची आवश्यकता, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(४) श्री. सुनिल प्रभू, वि.स.स. तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे गृहनिर्माण मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"मुंबई शहर व उपनगरातील झोपडपट्टी पुनर्वसन प्राधिकरणातर्फे बांधकाम केलेल्या इमारतीमधील घर हस्तांतरण करणेबाबतची असलेली दहा वर्षांची अट शिथिल करून पाच वर्षे इतकी करण्याबाबत राज्य शासनाने अनेक वेळा आश्वासन देऊनही अद्याप झो.पु.

पुनर्विकास प्रकल्पातील घरे हस्तांतरणाची अट शासनातर्फे शिथिल करण्यात आली नसल्याची बाब निदर्शनास येणे, मुंबई शहर व उपनगरात झोपडपट्टी पुनर्विकास योजनेतील १० वर्षांच्या आतील सुमारे ६६ हजाराहून अधिक रहिवाशी कुटुंबांनी घरे विकत घेतली असून अद्याप त्यांच्या नावे हस्तांतरीत झाली नसल्याने त्यांना संरक्षण प्राप्त होत नसल्याने त्यांची मोठ्या प्रमाणात झालेली व होत असलेली प्रचंड गैरसोय, सदरहू प्रकरणी राज्य शासनाने झोपडपट्टी पुनर्विकास योजनेतील घरे हस्तांतरणासाठी असलेली १० वर्षांची अट शिथिल करून ५ वर्षे करण्याबाबत राज्य शासनाने शासन निर्णय जारी करून त्याची तात्काळ अमंलबजावणी करण्याच्या दृष्टीने कार्यवाही करण्याची आवश्यकता, याकडे शासनाचे झालेले अक्षम्य दुर्लक्ष, परिणामी एसआरए योजनेतील रहिवाशी कुटुंबांमध्ये निर्माण झालेले तीव्र असंतोषाचे व चिंतेचे वातावरण, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

- (५) सर्वश्री विजय वडेद्वीवार, अशोक चव्हाण, सुरेश वरपुडकर, डॉ. नितिन राऊत, प्रा. वर्षा गायकवाड, सर्वश्री अमिन पटेल, अस्लम शेख, अमित देशमुख, धिरज देशमुख, अमित झनक, राजेश एकडे, डॉ. विश्वजित कदम, सर्वश्री सुभाष धोटे, सुनिल केदार, विकास ठाकरे, श्रीमती प्रतिभा धानोरकर, सर्वश्री मोहनराव हंबर्डे, संजय जगताप, ऋतुराज पाटील, विक्रमसिंह सावंत, वि. स. स. तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे मदत व पुनर्वसन मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"मौजे बेलोरा, जेना (ता.भद्रावती, जि.चंद्रपूर) या गावाची ३३० एकर शेतजमीन सन २००० मध्ये मे.सेंट्रल कॉलरीज कंपनी मर्यादित नागपूर या कंपनीने स्थानिकांना कायमस्वरूपी नोकरीची आश्वासन देऊन कवडीमोल भावाने खरेदी करणे, या कंपनीच्या माध्यमातून पॉवर प्लांट उभारणे व त्याकरिता लागणारा कोळसा स्थानिक शेतजमीनीमधून उत्खनन करण्यात येणार असणे, स्थानिकांना रोजगार मिळणार या आशेने गावकऱ्यांनी आपल्या शेतजमीनी याकंपनीला १९,००० प्रति एकरप्रमाणे विकल्या असणे, परंतु या शेतजमीनीवर मे.सेंट्रल कॉलरीज कंपनी मर्यादित, नागपूर यांनी कोणताही पॉवर प्लांट न उभारता सर्रासपणे अवैध कोळसा उत्खननाचे काम सुरु करून खाजगी बाजार पेठेत विकणे, या प्रकरणाची दखल शासनाने घेऊन सन २००४ मध्ये या कंपनीच्या बेलोरा, जेना येथील कोळसा उत्खननावर बंदी घालून कंपनीचे काम कायमचे बंद करणे, सदर कंपनीने ज्या शेतजमीनी स्थानिकांकडून खरेदी केल्या त्या सर्व शेतजमीनी शासनाच्या मदतीने कोर्टामार्फत अरविंदो रियालिटी अँड इन्फ्रास्ट्रक्चर प्रा.लि. कंपनीने सन २०२२-२३ मध्ये खरेदी करून अरविंदो कोलमाईन्स ह्याकंपनीच्या माध्यमातून कोळसा उत्खननास सुरुवात करणे, याबाबत ज्या शेतकऱ्यांची शेतजमीन या प्रकल्पासाठी घेण्यात आली होती त्या शेतधारकांच्या मागण्याबाबत अरविंदो कंपनीच्या व्यवस्थापनानेही आजतागायत कोणताही प्रतिसाद दिला नसणे, त्यामुळे शेतधारकांचे एकमेव उदरनिर्वाहाचे साधन असलेली शेतजमीन जाऊन २३ वर्षे झालेली असतानाही अद्यापही रोजगाराच्या प्रतिक्षेत असणे, जमीन जाणे तसेच रोजगारही नमिळणे या विवंचनेत हे जमिनधारक जीवनजगत असणे,

याबाबत संबंधित शेतधारकांवर झालेल्या अन्यायाचे निवारण करण्याकरिता त्यांना शेतजमीनीचा वाढीव मोबदला देण्याची आवश्यकता, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

- (६) सर्वश्री. हरिभाऊ बागडे, शंकरराव गडाख, राम सातपुते, श्रीमती अश्विनी जगताप, वि. स. स. तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे दुग्धव्यवसाय विकास मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"राज्यात शेतीपूरक व्यवसाय बहुतांश शेतकरी दूध व्यवसाय करीत असणे, सहकाराच्या ८५ दूध संघ व १५ खाजगी संघ दररोज १ कोटी १५ लक्ष लिटर संकलन करणे, सहकार संघाच्या माध्यमातून ४२ लक्ष लिटर व खाजगी संस्थे मार्फत १ कोटी ३ लक्ष लिटर दूध संकलन होणे, पाऊस व उष्णते मुळे पशु खाद्य महाग झाले असणे, लंपी आजारामुळे राज्यामध्ये गाई व म्हशी मृत पावल्यामुळे दूध उत्पन्नात घट होणे, दूध पावडर चे भाव घटल्याने भाव पडणे, तसेच दुग्धजन्य पदार्थांवर सेवा व वस्तु करामुळे व पॅकिंग आणि पुरवठ्यासाठी मनुष्यबळ लागणे, यामुळे खर्चात वाढ होणे, दूध उत्पादक संघ तोट्यात जाणे, कोरोना काळात रेस्टॉरंट, मिठाई दुकान बंद असतांना दूध दरात घट झाली असणे, त्या काळात दूध विक्री करणे कठीण झाले असणे, त्यामुळे शेतकर्यांनी त्याचे उत्पादन कमी करणे, बनावट भेसळयुक्त दूध विक्री होऊन आरोग्यावर घातक परिणाम व असाध्य आजार होणे, शासकीय धोरण व खाजगी कंपन्यांच्या स्पर्धेमुळे अनेक वर्षांपासून दुग्धव्यवसाय अस्थिर असणे, दूध उत्पादकांचा चारा, वैरण, सुग्रास, ढेप, औषधे, पशुवैद्यकीय कृत्रिमरेतण, याचा उत्पादन खर्च मिळालेल्या दूध दरा पेक्षा जास्त असणे, त्यामुळे दूध उत्पादन कमी होणे, दूध उत्पादकांना मदत करण्यासाठी शासनाने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

- (७) श्री. सुनिल शेळके, वि. स. स. तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे पाणीपुरवठा व स्वच्छता मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"पुणे जिल्ह्यातील मावळ तालुक्यामध्ये जलजीवन मिशन योजनेंतर्गत एकूण ११४ पाणी योजना मंजूर झालेल्या असणे, त्यापैकी कोंडीवडे आमा, वडेश्वर, माऊ, सावळा, कोंडीवडे नामा, वडेश्वर, घोणशेत, केवरे, चावसर, गहुंजे, वळख, शिरदे, कुसवली, नागाथली, थुगाव, कुसगाव पमा, कुरवंडे, करंजगाव, साई — नाणोली, बऊर, ठाकूरसाई, धामणे, चिखलसे, डाहुली, वरसोली, सूदवडी, धनगव्हाण, राजपुरी, खांड, उकसान, कुणे — अनसुटे, खांडशी, नवलाख उंबरे, जाधववाडी, मिंडेवाडी, बधलवाडी, येलघोळ या ३७ गावांमध्ये जलजीवन मिशन योजनेअंतर्गत मंजूर कामांना सन २०२१ मध्ये कार्यारंभ आदेश दिलेला असणे, यातील बहुतांश कामांची मुदत संपुष्टात आलेली असून सदर कामे अद्यापही अर्धवट अवस्थेत असणे, मुदत संपल्यानंतर नाममात्र रक्कम आकारणे व दंडात्मक कारवाई केलेली दाखवून सदर ठेकेदारांना कामांची मुदत वाढवून देण्यात आल्याचे निदर्शनास येणे, ठेकेदार निकृष्ट दर्जाचे काम करीत असून योजनेतील साहित्य

देखील अत्यंत निकृष्ट दर्जाचे वापरल्याने सदर कामांची गुणवत्ता कमी होणे, यामुळे शासन निधीचा मोठा अपव्यय होत असून संबंधित कंत्राटदरांची शासन स्तरावर चौकशी करून सदर कामांचे तृतीय पक्ष लेखापरीक्षण व्हावे अशी स्थानिकांकडून वारंवार मागणी होत असणे, परंतु सदर गंभीर विषयाकडे शासनाचे होत असलेले अक्षम्य दुर्लक्ष त्यामुळे नागरिकांमध्ये शासनाविषयी पसरलेली तीव्र नाराजी, यावर शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व शासनाची प्रतिक्रिया."

(८) श्री. संतोष बांगर, वि.स.स. तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे इतर मागास बहुजन कल्याण मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"माहे नोव्हेंबर, २०२३ च्या शेवटच्या आठवड्यात वा त्या सुमारास वसंतराव नाईक तांडावस्ती सुधार योजनेतील रस्त्याच्या कामातील पेव्हर ब्लॉक बसवण्यास सन २०१९ पासून दिनांक २४ ऑगस्ट, २०२३ पर्यंत मान्यता नसताना त्या काळात झालेल्या सर्व कामांना विशेष बाब म्हणून पूर्वलक्षी प्रभावाने मान्यता देण्याचा अनियमितपणा झाल्याने राज्यात कोट्यवधी रुपयांचा निधी वाटप करण्यास संबंधित जबाबदार अधिकाऱ्यांनी मंजुरी दिल्याची बाब उघडकीस येणे, शा.नि.क्र. ता.मु.यो.२०१७/प्र.क्र.४४/योजना १, दिनांक २५ ऑगस्ट, २०२३ नुसार पेव्हर ब्लॉक बसविणे या कामाचा समावेश त्यामध्ये करण्यात येणे, सन २०१९ ते दिनांक २४ एप्रिल, २०२३ पर्यंत मंत्रालयीन-क्षेत्रीय स्तरावरील अधिकाऱ्यांनी संगनमत करून कोट्यवधी रुपयांचा निधी बेकायदेशीररित्या मंजूर करून खर्च करण्यात येणे, दिनांक २५ ऑगस्ट, २०२३ रोजीच्या शासन निर्णयाला नियोजन व वित्त विभाग व मंत्रिमंडळाची मान्यता नसणे, वित्तीय अधिकार नियमावलीची अंमलबजावणी न करणे, तसेच हिंगोली जिल्ह्यातील तांडावस्ती सुधार योजनेतील पूर्ण झालेल्या कामाची देयके समाजकल्याण अधिकाऱ्यांकडून मंत्रालयात प्रस्ताव सादर करून ८ ते १० महिन्यांचा कालावधी होणे, सचिवांकडे मान्यतेसाठी प्रस्ताव पाठवण्यास टाळाटाळ करणे, त्याला मंजुरी मिळूनही निधी वितरीत न होणे, यामुळे सदरहू कामे केलेल्या ठेकेदारांसमोर आर्थिक अडचणी उभ्या राहणे, मात्र दिनांक २४ ऑगस्ट, २०२३ पर्यंतच्या बेकायदेशीर कामांच्या निधीचे वाटप तातडीने करण्यात आल्याबाबत जनसामान्यांमध्ये निर्माण झालेली तीव्र चीड व संतापाची भावना, यावर शासनाने केलेली कार्यवाही आणि शासनाची प्रतिक्रिया."

(सकाळी ११.०० वाजता)

एक : प्रश्नोत्तरे

दोन : कागदपत्रे सभागृहाच्या पटलावर ठेवणे —

- (१) मुख्यमंत्री : कोकण रेल्वे कॉर्पोरेशन लिमिटेड यांचा सन २०२२-२०२३ चा वार्षिक अहवाल सभागृहासमोर ठेवतील.
- (२) मा. उप मुख्यमंत्री तथा वित्त मंत्री : "लोकलेखा समितीच्या सन २००१-२००२ च्या आठव्या अहवालातील परिच्छेद १.२८ नुसार मंत्रालयीन सर्व विभागांनी केलेल्या सन २०२२-२०२३ या वित्तीय वर्षातील पुनर्विनियोजनाबाबतच्या माहितीचे एकत्रित विवरणपत्र" सभागृहासमोर ठेवतील.
- (३) उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री : (क) डॉ. विश्वनाथ कराड एमआयटी विश्वशांती विद्यापीठ, पुणे यांचा सन २०२२-२०२३ या वर्षाचा वार्षिक अहवाल सभागृहासमोर ठेवतील.
(ख) सोमय्या विद्यापीठ, मुंबई यांचा सन २०२२-२०२३ या वर्षाचा वार्षिक अहवाल सभागृहासमोर ठेवतील.
(ग) डी.वाय.पाटील कृषी व तंत्र विद्यापीठ, तळसंदे कोल्हापूर यांचा सन २०२२-२०२३ या वर्षाचा वार्षिक अहवाल सभागृहासमोर ठेवतील.
- (४) कामगार मंत्री : (क) रायगड जिल्हा सुरक्षा रक्षक मंडळ, रायगड यांचे सन २०२०-२०२१ या वर्षाचा एकोणीसावा वार्षिक अहवाल सभागृहासमोर ठेवतील.
(ख) अमरावती जिल्हा सुरक्षा रक्षक मंडळ, अमरावती यांचा सन २०१९-२०२० व सन २०२०-२०२१ या वर्षाचा सातवा, आठवा वार्षिक अहवाल सभागृहासमोर ठेवतील.

- (ग) सोलापूर जिल्हा सुरक्षा रक्षक मंडळ, सोलापूर यांचा सन २०१७-२०१८ ते सन २०२०-२०२१ या वर्षांचे वार्षिक अहवाल सभागृहासमोर ठेवतील.
- (घ) सुरक्षा रक्षक मंडळ बृहन्मुंबई व ठाणे जिल्हा यांचा सन २०२१-२०२२ या वर्षांचा एक्केचाळीसावा वार्षिक अहवाल सभागृहासमोर ठेवतील.
- (ङ) अहमदनगर माथाडी व असंरक्षित कामगार मंडळ यांचे सन २०२१-२०२२ या वर्षांचा वार्षिक अहवाल सभागृहासमोर ठेवतील.
- (च) पुणे माथाडी हमाल व इतर श्रमजीवी कामगार मंडळ यांचे सन २०१७-२०१८ ते सन २०२०-२०२१ या वर्षांचे अनुक्रमे अडतीसावा, एकोणचाळीसावा, चाळीसावा व एक्केचाळीसावा वार्षिक अहवाल सभागृहासमोर ठेवतील.
- (छ) पिंपरी-चिंचवड माथाडी व असंरक्षित कामगार मंडळ यांचे सन २०२०-२०२१ या वर्षांचा एकोणतीसावा वार्षिक अहवाल सभागृहासमोर ठेवतील.
- (ज) अकोला-वाशिम-बुलढाणा जिल्हा माथाडी व असंरक्षित कामगार मंडळ, अकोला यांचा सन २०२१-२०२२ या वर्षांचा एकतीसावा वार्षिक अहवाल सभागृहासमोर ठेवतील.
- (झ) सोलापूर जिल्हा माथाडी आणि असंरक्षित कामगार मंडळ यांचा सन २०२१-२०२२ या वर्षांचा तेहतीसावा वार्षिक अहवाल सभागृहासमोर ठेवतील.
- (त्र) यवतमाळ जिल्हा माथाडी व असंरक्षित कामगार मंडळ यांचा सन २०२०-२०२१ या वर्षांचा पाचवा वार्षिक अहवाल सभागृहासमोर ठेवतील.

- (ट) दि क्लिअरींग अँड फॉरवर्डिंग असंरक्षित गोदी कामगार मंडळ यांचा सन २०२१-२०२२ या वर्षाचा एकतीसावा वार्षिक अहवाल सभागृहासमोर ठेवतील.
- (ठ) दि खोका मेकींग अँड टिंबर मार्केट लेबर बोर्ड, मुंबई यांचा सन २०२१-२०२२ या वर्षाचा एकोणपन्नासावा वार्षिक अहवाल सभागृहासमोर ठेवतील.
- (ड) परभणी-हिंगोली जिल्हा माथाडी व असंरक्षित कामगार मंडळ, परभणी यांचे सन २०१७-२०१८ ते २०१८-२०१९ या वर्षाचा चौदावा, पंधरावा वार्षिक अहवाल सभागृहासमोर ठेवतील.
- (ढ) किराणा बाजार आणि दुकाने माथाडी मंडळ यांचा सन २०२१-२०२२ या वर्षाचा बावन्नावा वार्षिक अहवाल सभागृहासमोर ठेवतील.
- (ण) औरंगाबाद माथाडी व असंरक्षित कामगार मंडळ यांचा सन २०२१-२०२२ या वर्षाचा तीसावा वार्षिक अहवाल सभागृहासमोर ठेवतील.

तीन : स्थगन प्रस्तावाच्या सूचना — (असल्यास) (म.वि.स. नियम ९७ अन्वये)

चार : लक्षवेधी सूचना (म.वि.स. नियम १०५ अन्वये) :

- (१) श्री. पृथ्वीराज चव्हाण, वि.स.स. तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे मुख्यमंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"प्रस्तावित कराड-चिपळूण रेल्वेमार्गामुळे कोकणातील सागरी बंदरे उर्वरित जिल्ह्यांशी जोडली जाणार असणे, यामुळे कोकणातील औद्योगिक विकासाचा चालना मिळणार असणे, कोकण व पश्चिम महाराष्ट्राला जोडणाऱ्या कराड-चिपळूण रेल्वे प्रकल्पाचे दिनांक १४ ऑगस्ट २०१६ रोजी भुमीपुजन होऊनही प्रकल्प प्रलंबित असणे, या कामाबाबत दिनांक २१ मार्च २०२३ रोजी चर्चा झालेल्या लक्षवेधी सूचनेला उत्तर देताना बंदरे व खनिकर्म मंत्री यांनी कराड-चिपळूण रेल्वेमार्गासाठी केंद्र शासनाकडे पाठपुरावा तसेच महिन्याभरात बैठक घेण्यात येणार असल्याचे सभागृहास आश्वासित करणे, शासनाकडून केंद्र शासनाकडे या प्रकल्पाकरिता पाठपुरावा करण्यात आल्याबाबतची माहिती सांगण्यात न येणे, बंदरे व खनिकर्म मंत्री यांच्याकडून अद्याप

कोणत्याही बैठकीचे नियोजन न करण्यात आल्यामुळे शासनाला सभागृहातील दिलेल्या आश्वासनाचा विसर पडला असणे, कोकण व पश्चिम महाराष्ट्राच्या विकासाला चालना देणाऱ्या या रेल्वे प्रकल्पाबाबत लोकप्रतिनिधींच्या प्रश्नांकडे शासनाचे झालेले अक्षम्य दुर्लक्ष, सदर रेल्वे प्रकल्प तातडीने पूर्ण होण्याची आवश्यकता, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(२) डॉ. देवराव होळी, वि.स.स. तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे मुख्यमंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"नागपूर नगराला वसविणारे, गोंड समाजाचे आराध्य, गोंड राजे बख्त बुलंद शाह यांनी एन.आय. टी (नासुप्र) यांच्या विशेष विनंतीवरून एकूण २२ एकर जागा एन.आय. टी (नासुप्र) ला देणे, जागा देताना त्यातील ३.३६ एकर जागा राजघाट करिता संरक्षित करून त्या ठिकाणी ऐतिहासिक वास्तू निर्माण करावी ही अट ठेवून जागा देणे, भावी पिढीला नागपूर शहराचा इतिहास माहीत व्हावा, नागपूर शहराला वसविणारे गोंड राजे बख्त बुलंद शाह यांना उचित सन्मान मिळावा याकरिता सदर जागा संरक्षित करावी अशी अट असणे, मात्र एकीकडे नागपूर शहराच्या विकासाकरिता कोट्यवधी रुपयांचा निधी दिला जात असताना नागपूर नगरीचे निर्माते गोंड राजे बख्त बुलंद शाह यांच्या सन्मानार्थ राजघाट परिसराचे सौंदर्यीकरण करून गोंडीयन सांस्कृतिक समाज भवन करण्याकडे सरकारचे पूर्णतः दुर्लक्ष होणे, परिणामी गोंड राजे बख्त बुलंद शाह राजघाट सक्करदरा या परिसराची दुरावस्था झाली असून तेथे अतिक्रमण होणे, नागपूरच्या इतिहासासोबत व आदिवासी समाजासोबत फार मोठा अन्याय असणे, त्यामुळे गोंड राजे बख्त बुलंद शाह यांच्या सन्मानार्थ राजघाट परिसराचे सौंदर्यीकरण करून गोंडीयन सांस्कृतिक समाज भवन निर्माण करण्याची नितांत आवश्यकता, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(३) श्रीमती देवयानी फरांदे, वि.स.स. तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे मुख्यमंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"महानगरपालिका क्षेत्रालगतच्या परिक्षेत्राचा विकास करण्यासाठी महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण होणे, सन २०१५ साली स्थापन झालेले पुणे महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण चांगल्या प्रकारे कार्यरत असणे, त्यामुळे पुणे जिल्ह्याची प्रगती झालेली असणे, सन २०१७ साली स्थापन करण्यात आलेले नाशिक महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण योग्य पद्धतीने कार्यरत नसणे, नाशिक महानगरपालिका क्षेत्रालगत गावांचा समावेश fringe area अंतर्गत समावेश असल्याने या जागेचा सुनियोजित पद्धतीने विकास होणे आवश्यक असणे, परंतु विकास आराखडा तयार केला नसल्यामुळे विकास नियोजनबद्ध होत नसणे, नाशिक विकास प्राधिकरण येथे वरिष्ठ प्रशासकीय सेवेतील अधिकारी देणे गरजेचे असताना सक्षम अधिकारी दिला नसणे तांत्रिक

कामकाज करण्यासाठी अभियांत्रिकी कर्मचारी नसणे, सन २०२६-२७ मध्ये नाशिक येथे सिंहस्थ कुंभमेळा होणार असणे, यात बाहेरून येणाऱ्या वाहतुकीचे नियोजन करण्यासाठी नाशिक महानगरपालिकेत सन २०१७ साली विकास आराखडा तयार केला असणे, या प्रस्तावित बाह्य वळण रस्त्याची मागणी मा. मुख्यमंत्री यांच्याकडे करणे, मा. मुख्यमंत्री यांनी एमएसआरडीसी ला प्रस्ताव सादर करण्याचे आदेश देणे, एमएसआरडीसीने काम न करणे, ग्रामीण हद्दीतील रस्त्याचे क्षेत्र आरक्षित करण्यासाठी कलम २०(३) व २०(४) अंतर्गत कार्यवाही करण्याची आवश्यकता, प्रशासनाचे याबाबीकडे होत असलेले दुर्लक्ष, याचा विपरीत परिणाम नाशिकच्या विकासावर व सिंहस्थ कुंभ मेळ्याच्या नियोजनावर होणे, त्यामुळे नागरिकांमध्ये निर्माण झालेली असंतोषाची भावना, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(४) श्रीमती सरोज आहिरे, वि.स.स. तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे उप मुख्यमंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"नाशिक येथील एकलहरे औष्णिक वीज निर्मिती केंद्रात विद्युत विनियमासंदर्भात सुविधा उपलब्ध असणे, त्यामध्ये ६५० एकर जागा रेल्वेमार्ग, प्रशासकीय इमारती, कामगार वसाहत, राख साठवणूक बंधारा, पाणी इत्यादी आवश्यक सोयीसुविधांचा समावेश असणे, तसेच शासनाने एकलहरे येथे ६६० मेगावॉट प्रकल्प दिनांक २९ नोव्हेंबर, २०११ रोजी मंजूर करून देखील शासनाने स्थगित ठेवणे, सन २०२३ मधील पावसाळी अधिवेशनामध्ये उपस्थितीत केलेल्या लक्षवेधीच्या उत्तरामध्ये विद्यमान ऊर्जा मंत्री यांनी केंद्र शासनाच्या प्रस्तावित धोरणामुळे व शासनाने दिनांक १७ जून २०२० रोजी च्या पत्रानुसार पुढील पाच वर्षांत राज्यात कोणताही औष्णिक वीज प्रकल्प प्रस्तावित नमूद करणे, तसेच दिनांक ०२ जून २०२० रोजी मंत्रीमंडळाच्या झालेल्या बैठकीत नवीन औष्णिक वीज प्रकल्प राबविता येणार नसणे, याबाबतचा संदर्भ सदर उत्तरात असणे असे असतांना देखील नाशिक येथील एकलहरे औष्णिक वीज प्रकल्पास मान्यता न देणे, दिनांक १९ ऑक्टोबर, २०२३ रोजीच्या मंत्रीमंडळ बैठकीत कोराडी सुपर क्रिटिकल वीज प्रकल्पास मान्यता देणे, परिणामी नाशिकमधील जनतेमध्ये पसरलेला तीव्र असंतोष, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(५) सर्वश्री संदिप क्षिरसागर, रोहित पवार, सुनिल भुसारा, अजय चौधरी, संजय गायकवाड, जयंत पाटील, वि.स.स. तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे उप मुख्यमंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"मराठा समाजाच्या आरक्षण आंदोलनांचे निमित्त साधून दिनांक ३० ऑक्टोबर, २०२३ रोजी बीड जिल्ह्यातील काही ठिकाणी व बीड शहरात भर दुपारी जाळपोळीच्या घटना घडणे, सदर घटना घडत असतांना जमावधारकांनी तेथील स्थानिक

लोकप्रतिनिधीच्या राहत्या घरावर जीवघेणा हल्ला करुन घर पेटवून देणे, चारचाकी वाहने जाळून टाकणे तसेच त्यांचे घरातील सदस्यांच्या जिवीतास धोका होईल, असे क्रूर कृत्य करण्यांत येणे तसेच बार्शी रोडवरील राष्ट्रवादी काँग्रेस पक्षाचे कार्यालय देखील पेटवून दिल्यामुळे मोठ्या प्रमाणात नुकसान झाल्याचे आढळणे, मराठा समाजाने आरक्षणासंदर्भात यापूर्वी अनेक आंदोलन केली असुन ही आंदोलने शांततेत शिस्तीत व सनदशीर मार्गाने केलेली असणे, त्यामुळे आंदोलन करणारा मराठा बांधव असे हिंसक व जीवघेणे आंदोलन करणे शक्य नसणे, दिनांक ३० ऑक्टोबर, २०२३ रोजी झालेला जीवघेणा हल्ला, मराठा समाजाने किंवा स्थानिकांनी केलेला नसून काही समाजकंटकांनी केला असल्याचे प्रथमदर्शनी आढळून येणे, याप्रकरणी उच्चस्तरीय चौकशी करुन कारवाई करण्याबाबत तसेच भविष्यात अशा घटना पुनःश्च घडू नयेत याबाबत स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी दिनांक ३ नोव्हेंबर, २०२३ रोजीच्या पत्रान्वये मा. मुख्यमंत्री, मा. उप मुख्यमंत्री (गृह) व पोलीस महासंचालक यांना कळविण्यांत आलेले असणे, परंतु अद्यापही कारवाई न होणे, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(६) श्री. जयकुमार रावल, वि. स. स. तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे उप मुख्यमंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"प्रकाशा बुराई उपसा जलसिंचन योजना ता.जि.नंदुरबार योजनेला सन १९९९ मध्ये ११० कोटींच्या रकमेस प्रशासकीय मान्यता मिळणे, त्यानंतर योजनेचे काम सुरू होवून त्यावर १०९ कोटी रुपये खर्च करण्यात येणे, त्यातून हाटमोहिदा गावाजवळ जॅकवेल तसेच योजनेच्या पहिल्या आणि दुसऱ्या टप्प्यातील पाईपलाईनचे काम देखील पूर्ण होणे, प्रशासकीय मान्यतेसाठी झालेल्या विलंबामुळे प्रकल्पाच्या उभारणी खर्चामध्ये वाढ होणे, त्याकरीता संबंधित विभागाने शासनाकडे उक्त प्रकल्पाच्या सुधारीत प्रशासकीय मान्यतेचा प्रस्ताव शासनाकडे सन २०१९ पासून सादर करण्यात येणे, परंतु त्यावर अद्याप निर्णय न झाल्यामुळे योजनेचे काम थांबणे, त्यामुळे नंदुरबार, सिंदखेडा आणि साक्री तालुक्यातील जवळपास ५० पेक्षा जास्त कायमस्वरूपी दुष्काळी गावांचा पिण्याच्या व सिंचनाच्या पाण्याचा प्रश्न अवलंबून असणे, नुकत्याच शासनाने जाहीर केलेल्या दुष्काळी तालुक्यांच्या यादीत देखील सिंदखेडा आणि नंदुरबार या दोन्ही तालुक्यांचा समावेश असणे, तर साक्री तालुक्यातील दुसाने महसूल मंडळाचा देखील समावेश असणे, कायमस्वरूपी दुष्काळी भाग असल्याने येथे हरीतक्रांती आणण्याकरीता प्रकाशा बुराई उपसा जलसिंचन योजना महत्त्वाकांक्षी प्रकल्प असणे, परंतु सुप्रमा देण्याबाबत शासनाचे झालेले दुर्लक्ष, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(७) श्री. सुभाष धोटे, वि.स.स. तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे अन्न,नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"राज्यातील गडचिरोली जिल्ह्यात किमान आधारभूत किंमत खरेदी योजने अंतर्गत खरीप व रब्बी हंगामातील धान भरडाई करून होणाऱ्या सीएमआर कच्चा तांदूळ तयार करण्याचे काम स्थानिक मायाश्री राईस, मायाश्री अॅग्री व मायाश्री फूड इंडस्ट्रीज वडसा यांना देण्यात आले असणे; सदरहू मिलर्सकडे धान भरडाईसाठी लागणारी यंत्र-सामग्री नसतांना बनावट कागदपत्र व बनावट प्रतिज्ञालेख जोडून आदिवासी विकास महामंडळ तथा जिल्हाधिकारी/ अध्यक्ष भात भरडाई समन्वय समिती गडचिरोली यांचेकडे सादर करून धान भरडाई चे काम चुकीच्या पद्धतीने मिळवून शासनाची दिशाभूल करणे, याबाबत स्थानिक नागरिकांनी तक्रार केली असता मिलर्सकडून फसवणूक झाल्याचे चौकशी दरम्यान निष्पन्न झाले असणे; केंद्र शासनाच्या निर्देशानुसार व मिलर्स सोबत केलेल्या अटी शर्तीनुसार विनिर्देशात बसणारा (FAQ) दर्जाच्या सीएमआर तांदूळ बदलून जमा करून घेण्याचे निर्देश देऊनही संबंधित अधिकाऱ्याचे याकडे जाणीवपूर्वक दुर्लक्ष होत असून केंद्र शासनाच्या सूचनेनुसार व विनिर्देशात बसणारा (FAQ) सीएमआर तांदूळ विहित कालमर्यादेत जमा न केल्याने धानाचा अपहार केल्याप्रकरणी इंडस्ट्री संचालकावर फौजदारी गुन्हे दाखल करण्याची आवश्यकता असतांना याकडे प्रशासनाचे होत असलेले दुर्लक्ष, शासनाप्रती जनतेत पसरलेला तीव्र असंतोष, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(८) श्री. समाधान अवताडे, वि.स.स. तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे मृद व जलसंधारण मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"पंढरपूर मंगळवेढा मतदारसंघातील मौजे तामदर्डी, ता.मंगळवेढा, जि. सोलापूर येथे को. प. बंधारा प्रस्तावित असणे, सदर बंधान्यामुळे तालुका मंगळवेढा मधील तामदर्डी, तांडोर,सिद्धापूर माचनूर व ब्रह्मपुरी तर तालुका मोहोळ मधील आरबळी, मिरी, बेगमपूर, घोडेश्वर, इनकी व दक्षिण सोलापूर मधील वडापूर या गावांना याचा मोठा लाभ होणे, सदर बंधान्याचा पाणीसाठा ५०० द.ल.घ.मी इतका असून ह्यामुळे जवळपास ५२५ हे. इतके क्षेत्र ओलिताखाली येणे, सदर बंधारा व्हावा याकरिता अनेक दिवसांपासून ग्रामस्थांची व लोकप्रतिनिधींची मागणी असणे, सदरच्या प्रस्तावाची तांत्रिक व प्रशासकीय बाबी पूर्ण होऊन देखील आवश्यक असलेला निधी अद्याप उपलब्ध न होणे, सदरची गावे आणि विशेषतः मंगळवेढा तालुका हा अवर्षण प्रवण क्षेत्रात येणे, यामुळे येथील शेतकरी व नागरिकांना नेहमी पिण्याच्या पाण्याच्या व शेतीकरिता आवश्यक पाण्यापासून वंचित रहात असणे, सदरचा बंधारा अद्याप न झाल्यामुळे येथील शेतकरी व नागरिकांमध्ये प्रशासनाविषयी प्रचंड असंतोष निर्माण होणे, सदर बंधारा त्वरीत बांधण्यासाठी निधीची आवश्यकता, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

- (९) श्रीमती विद्या ठाकूर, सर्वश्री. विजय वडेटीवार, अशोक चव्हाण, सुनिल प्रभू, चेतन तुपे, वि.स.स. तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे गृहनिर्माण मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"जय भवानी एस.आर.ए. गृहनिर्माण संस्था, गोरेगाव (पश्चिम) या सोसायटीला माहे ऑक्टोबर, २०२३ च्या सुमारास आग लागलेली असणे, सात मजली इमारतीला लागलेल्या आगीत ९ जण मृत्यूमुखी व ४० हून अधिक रहिवाशी जखमी होणे, दुर्घटनेत मृत्यूमुखी पडलेल्यांना सरकारकडून पाच लाख रुपयांची मदत जाहीर होणे, प्रत्यक्षात पूर्ण मदत अद्यापपर्यंत मिळालेली नसणे, इमारतीच्या दुरुस्तीचा वेग वाढविण्याची गरज, गत २ महिन्यांहून अधिककाळ तेथील रहिवासी बेघर होणे, एस.आर.ए.प्रकल्पांतर्गत बांधण्यात येणाऱ्या आणि बांधलेल्या अनेक इमारतींमध्ये आगप्रतिबंधक उपाययोजनांचा अभाव असल्याचे समोर येणे, अशा इमारती उभ्या राहतांना विकासकाकडून अनेक नियम डावलल्याचे निदर्शनास येणे, जुन्या रहिवाशांच्या बांधकामात अनेक वेळा विकासकाकडून दुजाभाव करण्यात येणे, परिणामी नागरिकांमध्ये पसरलेला तीव्र असंतोष, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

पाच : शासकीय विधेयके :

(अ) पुरःस्थापनार्थ,

- (१) सन २०२३ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ५३ — महाराष्ट्र आंतरराष्ट्रीय क्रीडा विद्यापीठ (सुधारणा) विधेयक, २०२३
- (२) सन २०२३ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ५४ — महाराष्ट्र खाजगी विद्यापीठे (स्थापना व विनियमन) विधेयक, २०२३
- (३) सन २०२३ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ५६ — जी.एच. रायसोनी आंतरराष्ट्रीय कौशल्य तंत्र विद्यापीठ, पुणे, विधेयक, २०२३
- (४) सन २०२३ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ५७ — जी.एच. रायसोनी कौशल्य तंत्र विद्यापीठ, नागपूर, विधेयक, २०२३

(ब) विचार, खंडशः विचार व संमत करणे :-

सन २०२३ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ५२ — महाराष्ट्र शेतजमीन (जमीनधारणेची कमाल मर्यादा) (सुधारणा) विधेयक, २०२३

- (क) विधेयक संयुक्त समितीकडे पाठविण्याबाबत श्री.विजय वडेटीवार, वि.स.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०२३ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ५२ — महाराष्ट्र शेतजमीन (जमीनधारणेची कमाल मर्यादा) (सुधारणा) विधेयक, २०२३ विधानपरिषदेची सहमती घेऊन दोन्ही सभागृहांच्या ५१ सदस्यांच्या संयुक्त समितीकडे त्यावरील प्रतिवृत्त सहा महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

(ख) विधेयक संयुक्त समितीकडे पाठविण्याबाबत श्री.मोहनराव हंबर्डे, वि.स.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०२३ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ५२ — महाराष्ट्र शेतजमीन (जमीनधारणेची कमाल मर्यादा) (सुधारणा) विधेयक, २०२३ विधानपरिषदेची सहमती घेऊन दोन्ही सभागृहांच्या ४१ सदस्यांच्या संयुक्त समितीकडे त्यावरील प्रतिवृत्त सहा महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

(ग) विधेयक संयुक्त समितीकडे पाठविण्याबाबत श्री.पृथ्वीराज चव्हाण, वि.स.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०२३ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ५२ — महाराष्ट्र शेतजमीन (जमीनधारणेची कमाल मर्यादा) (सुधारणा) विधेयक, २०२३ विधानपरिषदेची सहमती घेऊन दोन्ही सभागृहांच्या ४० सदस्यांच्या संयुक्त समितीकडे त्यावरील प्रतिवृत्त सहा महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

(घ) विधेयक संयुक्त समितीकडे पाठविण्याबाबत श्री.रविंद्र वायकर, वि.स.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०२३ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ५२ — महाराष्ट्र शेतजमीन (जमीनधारणेची कमाल मर्यादा) (सुधारणा) विधेयक, २०२३ विधानपरिषदेची सहमती घेऊन दोन्ही सभागृहांच्या २० सदस्यांच्या संयुक्त समितीकडे त्यावरील प्रतिवृत्त सहा महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

सहा : म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव :-

(गुरुवार, दिनांक १४ डिसेंबर, २०२३ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेला म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव)

सर्वश्री विजय वडेटीवार, बाळासाहेब थोरात, अजय चौधरी, अशोकराव चव्हाण, जयंत पाटील, पृथ्वीराज चव्हाण, नाना पटोले, डॉ. जितेंद्र आव्हाड, सर्वश्री सुरेश वरपुडकर, अमीन पटेल, सुनिल प्रभू, अॅड. यशोमती ठाकूर (सोनावणे), कु. प्रणिती शिंदे,

सर्वश्री रविंद्र वायकर, भास्कर जाधव, श्रीमती सुलभा खोडके, सर्वश्री अमित देशमुख, पी.एन. (सडोलीकर) पाटील, शिरीषकुमार नाईक, डॉ. विश्वजीत कदम, सर्वश्री राजेश एकडे, संजय जगताप, बळवंत वानखडे, विक्रमसिंह सावंत, राजू पारवे, राजू आवळे, रोहित पवार, मोहनराव हंबर्डे, बाळासाहेब पाटील, राजेश टोपे, कुणाल पाटील, सुनिल राऊत, धीरज देशमुख, सुभाष धोटे, रणजित कांबळे, शिरीष चौधरी, राजन साळवी, शंकरराव गडाख, ऋतुराज पाटील, श्रीमती प्रतिभा धानोरकर, डॉ. नितीन राऊत, सर्वश्री सहसराम कोरोटे, वैभव नाईक, सुनिल भुसारा, संदिप क्षीरसागर, कैलास गौरंट्याल, मानसिंग नाईक, श्रीमती सुमन पाटील, अॅड. अशोक पवार, सर्वश्री हिरामण खोसकर, प्राजक्त तनपुरे, अस्लम शेख, झिशन सिध्दीकी, प्रा. वर्षा गायकवाड, सर्वश्री सुनिल केदार, जितेश अंतापूरकर, माधवराव जवळगावकर-पाटील, लहु कानडे, संग्राम थोपटे, रविंद्र धंगेकर, वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव :

"राज्यातील वाढती महागाई, बेरोजगारी, गुन्हेगारी व सामाजिक सलोखा राखण्यात सरकारला आलेले अपयश, पेट्रोल, डिझेल, गॅस, वीज, प्रवास, किराणा, शाळा फी, वैद्यकीय खर्च यात मोठ्या प्रमाणावर दरवाढ झालेली असल्यामुळे गोरगरीब, सर्वसामान्यांना जगणे कठीण झाले असणे, महागाई रोखण्यासाठी शासनाकडून कोणतीही ठोस उपाययोजना केली जात नसणे, राज्यात उद्योगवाढीसाठी चालना देण्यास शासनाकडून पावले उचलली जात नसल्यामुळे राज्यात गुंतवणूक होत नसणे, राज्यातील उद्योग बाहेरील राज्यात स्थलांतरीत होणे, परिणामी बेरोजगारी वाढणे, राज्यात विशेषतः विदर्भ, मराठवाड्यात रोजगार आणण्यात सकारात्मक पावले शासनाकडून उचलली जात नसणे, विदर्भासाठी मिहान प्रकल्प महत्वाचा असताना नव्याने उद्योगच न आल्याने मिहानचा उद्देश सफल होत नसणे, कंत्राटी पध्दतीने नोकरभरतीचा निर्णय झाल्याने तसेच एमपीएससीमध्ये मनुष्यबळाची कमतरता असल्यामुळे शासकीय भरती ठप्प झाली असणे, परिणामी बेरोजगारी वाढल्याने युवा पिढीत नैराश्याची भावना निर्माण झाली असणे, तसेच, वैधानिक विकास मंडळांना मुदतवाढ देण्याचा निर्णय राज्याने घेतला असला तरी केंद्र शासनाकडे अनेक महिन्यांपासून प्रलंबित असणे, परिणामी विदर्भ, मराठवाडा व उर्वरित महाराष्ट्रातील अनुशेष निर्मुलनाचे काम थांबलेले असणे, विदर्भ आणि मराठवाड्यासाठी गत दीड वर्षात सरकारने केलेल्या घोषणांची अंमलबजावणी झालेली नसणे, या भागातील रस्त्यांची अत्यंत दयनीय अवस्था झाली असणे, राज्यात, विशेषतः विदर्भ, मराठवाड्यात शेतकरी आत्महत्यांची वाढलेली संख्या, कापूस, संत्रा, सोयाबीन उत्पादक सरकारच्या चुकीच्या धोरणामुळे अडचणीत आले असणे, धानाला १००० रुपये बोनस देण्याची आवश्यकता, वन्यप्राण्यांच्या हल्ल्यात झालेली वाढ व शेतीचे झालेले नुकसान, अत्यल्प मिळत असलेली मदत, राज्यातील आरोग्य व्यवस्थेचा बोजवारा उडालेला असणे, औषध व उपकरण खरेदी, पुरवठा, रुग्णालयातील मनुष्यबळ वाढविणे, यातील शासनाच्या निष्क्रियतेमुळे गोरगरीबांना रुग्णसेवा न मिळणे, ठाणे, नांदेड आणि राज्यातील इतर भागात शासकीय रुग्णालयात रुग्णमृत्यूचे व बालमृत्यूचे वाढलेले प्रमाण, राज्यात प्रत्येक जिल्ह्यात वैद्यकीय महाविद्यालये स्थापन करण्याच्या निर्णयाची अंमलबजावणी झालेली नसणे, वैद्यकीय शिक्षण व

रुग्णालयातील गैरप्रकार थांबविण्याची आवश्यकता, एमएमआरडीएचे, विशेषतः मुंबई व मुंबई उपनगरातील अनेक विकास प्रकल्प रखडलेले असणे, धारावी पुनर्विकासात शासनाने विकासकर्धार्जिणी भूमिका घेतलेली असणे, धारावी प्रकल्पाच्या नावावर होणारा टी.डी.आर. महाघोटाळा व दडपशाही, लोकप्रतिनिधी नसताना मुंबई महानगरपालिका प्रशासनाकडून अनेक धोरणात्मक निर्णय घेतले जात असून मुंबईकरांच्या पैशाची उधळपट्टी सुरु असणे, मुंबई महापालिका अग्निशमन दलातील अनेक गैरप्रकार उघडकीस येणे, पीएमजीपी योजनेतून जुन्या मोडकळीस आलेल्या इमारतींची दुरुस्ती करण्याची आवश्यकता, मुंबई व राज्यात हवेच्या प्रदूषणाने सर्वोच्च पातळी गाठली असणे, मुंबईतील खुल्या जागा खाजगी संस्थांना देण्याच्या धोरणाचा पुनर्विचार करण्याची गरज, मुंबईतील झोपडपट्ट्यांना स्लम घोषित न केल्यामुळे पुनर्विकासात निर्माण झालेला अडथळा, नागरी सुविधा न मिळणे, कोळीवाडा व गावठाण विकासाबाबतच्या धोरणात आवश्यक बदल करण्याची आवश्यकता, पनवेल तालुक्यातील रहिवाश्यांनी नैना प्रकल्प रद्द करण्याच्या मागणीसाठी सुरु केलेले आमरण उपोषण, ठाणे महानगर पालिका क्षेत्रात ५०० पेक्षा जास्त अनधिकृत इमारतींची बांधकामे झाली असून अजूनही सुरु असणे, महानगर पालिकेचे त्यावर कोणतेही नियंत्रण नसणे, महानगर पालिकेने विकासकांना अतिरिक्त टीडीआर बहाल करणे, वाढत्या शहरीकरणामुळे वाहतुकीच्या समस्येसह विविध भागात पिण्याच्या पाण्याची निर्माण झालेली टंचाई, तसेच ठाणे महानगर पालिकेत मोठ्या प्रमाणात सुरु असलेला भ्रष्टाचार, ठाणे (पूर्व) कोपरी भागातील अनेक जुन्या व मोडकळीस आलेल्या इमारतींना विकास आराखड्यामध्ये रस्ता नसल्यामुळे त्यांच्या पुनर्विकासामध्ये निर्माण होत असलेल्या अडचणी, याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व याबाबत शासनाची भूमिका."

सात : अल्पकालीन चर्चा (म.वि.स. नियम १०१ अन्वये) :-

(गुरुवार, दिनांक १४ डिसेंबर, २०२३ रोजी दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेली म.वि.स. नियम १०१ अन्वये अल्पकालीन चर्चेची सूचना)
(चर्चा पुढे सुरु व मंत्र्यांचे उत्तर)

(१) सर्वश्री. विजय वडेद्वीवार, बाळासाहेब थोरात, सुनिल केदार, वि.स.स. पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीवर चर्चा उपस्थित करतील :-

"राज्यातील शेतकऱ्यांवर यावर्षी एकामागून एक संकटे येणे, सुरुवातीला अतिवृष्टी, नंतर दुष्काळ आणि गारपिटीसह आलेल्या अवकाळी पावसाने शेतकरी पूर्णतः उद्ध्वस्त होणे, ७५% पेक्षा अधिक भागात भीषण दुष्काळी परिस्थिती असताना दुष्काळ जाहीर करण्यात शासनाकडून अक्षम्य विलंब होणे, आतापर्यंत १०२१ महसूली मंडळामध्ये दुष्काळ सदृश्य परिस्थिती घोषित केली तरी अद्याप अनेक दुष्काळी तालुक्यांचा समावेश झालेला नसणे, विमा कंपन्यांच्या दबावापोटी व त्यांना आर्थिक लाभ करून दिल्याची भावना शेतकऱ्यांमध्ये निर्माण होणे, जाहिराती, "शासन आपल्या दारी" सारखे कार्यक्रम, ठेकेदारांची गौणखनिज रॉयल्टी माफी, बियरवरील उत्पादन

शुल्क माफी यासाठी तत्परतेने निर्णय घेणारे सरकार सरसकट दुष्काळ जाहीर करण्यात हात आखडता घेत असणे, अतिवृष्टी व दुष्काळाच्या प्रस्तावांबाबत केंद्राची कोणतीही हालचाल दिसत नसल्यामुळे केंद्राकडून शेतकऱ्यांना भरीव मदत मिळण्याची आशा नसणे, त्यामुळे कितीही आर्थिक भार पडला व कर्ज झाले तरी शेतकऱ्यांना मदतीचा हात देण्यासाठी राज्य शासनाने सरसकट दुष्काळ जाहीर करून राज्याच्या तिजोरीतून मदत करण्याची होत असलेली मागणी, तथापि, शासनाची इच्छाशक्ती नसणे, दुष्काळी उपाययोजना, शेतकऱ्यांना तातडीची मदत, तसेच नैसर्गिक आपत्तीबरोबरच केंद्र व राज्य सरकारने अनेक समस्या शेतकऱ्यांसमोर उभ्या केल्या असणे, दीड वर्षात सर्वाधिक शेतकऱ्यांवर आत्महत्या करण्याची वेळ येणे, शेतकरी कर्जाच्या बोजाखाली असून उत्पन्नच नसल्यामुळे चालू हंगामापर्यंतच्या संपूर्ण कर्जाची माफी करून शेतकऱ्यांचा सात-बारा कोरा करण्याची नितांत आवश्यकता, नोव्हेंबर महिन्याच्या शेवटच्या आठवड्यात गारपिटीसह पडलेल्या अवकाळी पावसामुळे २२ जिल्ह्यांतील सुमारे साडेचार लाख हेक्टर पेक्षा अधिक पिकांचे नुकसान होणे, अद्यापही या पंचनाम्यांचे काम पूर्ण झालेले नसणे, अवकाळी पावसामुळे मागील हंगामात काढून ठेवलेल्या पिकांचीही नासधूस झाली असून पंचनाम्यात याचाही समावेश करण्याची आवश्यकता, मिर्चौंग चक्रीवादळाच्या दुष्परिणामांमुळे राज्यातील पिकांचेही नुकसान होणे, अवकाळी पावसामुळे पिकांवर बुरशीजन्य व कीड रोगाची लागण होणे, याबाबतच्या उपाययोजना करण्याची आवश्यकता, राज्यातील बहुतांश विभागातील पाणीसाठ्याने निचांकी पातळी गाठलेली असणे, त्यामुळे भविष्यात पाणी टंचाईचा सामना करावा लागणे, अस्मानी व सुलतानी संकटात सापडलेल्या शेतकऱ्यांना तात्काळ सरसकट हेक्टरी ५० हजार रूपये, बागायती शेतकऱ्यांना हेक्टरी १ लाख रूपये आर्थिक मदत देण्याची, दावणीला चारा व शेतकऱ्यांचा सातबारा कोरा करण्याची आवश्यकता, या सर्व प्रकरणांकडे शासनाचे झालेले अक्षम्य दुर्लक्ष, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(गुरुवार, दिनांक १४ डिसेंबर, २०२३ रोजी दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेली म.वि.स. नियम १०१ अन्वये अल्पकालीन चर्चेच्या सूचना)
(चर्चा पुढे सुरु व मंत्र्यांचे उत्तर)

- (२) श्री. रणधीर सावरकर, अॅड. आशिष जैस्वाल, सर्वश्री बबनराव शिंदे, नारायण कुचे, चिमणराव पाटील, प्रकाश सोळंके, प्रशांत बंब, ज्ञानराज चौगुले, डॉ. राजेंद्र शिंगणे, अॅड. आशिष शेलार, डॉ. संजय रायमूलकर, अॅड. माणिकराव कोकाटे, श्रीमती माधुरी मिसाळ, सर्वश्री रमेश बोरनारे, दिलीप मोहिते, हरिभाऊ बागडे, सुहास कांदे, बाबासाहेब पाटील, बबनराव लोणीकर, अॅड. शहाजीबापू पाटील, सर्वश्री बाळासाहेब आजबे, प्रकाश भारसाकळे, किशोर पाटील, राजू कारेमोरे, संभाजी निलंगेकर-पाटील, नरेंद्र भोंडेकर, मनोहर चंद्रिकापुरे, डॉ. विनय कोरे, सर्वश्री किशोर जोरगेवार,

चंद्रकांत नवघरे, सुभाष देशमुख, चंद्रकांत पाटील, नितीन पवार, डॉ. संजय कुटे, सौ. मंजुळा गावित, सर्वश्री सुनिल शेळके, जयकुमार रावल, बच्चू कडू, निलेश लंके, राणाजगजितसिंह पाटील, अनिल बाबर, आशुतोष काळे, राजेंद्र पाटणी, प्रकाश आबिटकर, मदन येरावार, महेश शिंदे, प्रा.डॉ. अशोक उईके, सर्वश्री भरतशेट गोगावले, कृष्णा खोपडे, संतोष बांगर, काशिराम पावरा, श्रीमती लताबाई सोनावणे, सर्वश्री विकास कुंभारे, महेंद्र दळवी, गणपत गायकवाड, महेंद्र थोरवे, संजय सावकारे, संजय शिरसाट, जयकुमार गोरे, श्रीनिवास वनगा, अॅड राहूल कुल, श्री. शांताराम मोरे, श्रीमती देवयानी फरांदे, सर्वश्री संजय गायकवाड, समीर मेघे, बालाजी कल्याणकर, डॉ. राहुल आहेर, सर्वश्री प्रशांत ठाकूर, नितेश राणे, डॉ. संदीप धुर्वे, सर्वश्रीमती सीमा हिरे, मोनिका राजळे, सर्वश्री हरिष पिंपळे, मोहन मते, विजय रहांगडाले, कृष्णा गजबे, समीर कुणावार, किर्तीकुमार भांगडीया, डॉ. देवराव होळी, डॉ. पंकज भोयर, सर्वश्री संजिवरेड्डी बोदकुरवार, दादाराव केचे, अॅड आकाश फुंडकर, डॉ. तुषार राठोड, सर्वश्री तानाजी मुटकुळे, संतोष दानवे, सर्वश्री भिमराव तापकीर, महेश लांडगे, अॅड. लक्ष्मण पवार, सर्वश्री धनंजय गाडगीळ, सुरेश भोळे, अॅड. राहूल ठिकले, सर्वश्रीमती मेघना साकोरे-बोर्डीकर, श्वेता महाले, नमिता मुंदडा, सर्वश्री राम सातपुते, राजेश पाडवी, मंगेश चव्हाण, प्रताप अडसड, टेकचंद सावरकर, नामदेव ससाणे, भिमराव केराम, राजेश पवार, दिलीप बोरसे, रविशेठ पाटील, सिध्दार्थ शिरोळे, सुनिल कांबळे, अभिमन्यू पवार, सचिन कल्याण-शेट्टी, समाधान आवताडे, श्रीमती अश्विनी जगताप, वि.स.स. पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या बाबींवर चर्चा उपस्थित करतील :-

"राज्यात ज्या शेतकऱ्यांनी सन २०१९ नंतर शेतीचे नवीन खाते उघडले आहे त्या शेतकऱ्यांना पीएम किसान योजना व नमो शेतकरी महासन्मान निधी योजना या योजनांचा लाभ मिळत नसणे, राज्यात झालेल्या अवकाळी पावसामुळे रब्बी पेरण्यांची चिंता सतावत असताना काढणी झालेल्या खरीपांच्या पिकांना योग्य भाव मिळेल की नाही अशी चिंता शेतकऱ्यांना भेडसावत असणे, राज्यात कापूस, सोयाबीन, तूर, धान, कांदा, केळी, संत्रा या पिकांचे नासाडी झाली असणे, सोयाबीनचे दर हमी भावापेक्षा खाली गेल्याचे निदर्शनास येणे, केंद्र सरकारने कांद्याची किमान निर्यातमूल्य (एमईपी) थेट ८०० डॉलर प्रतिटन करण्याचा निर्णय घेतल्याने कांदा निर्यातीला खिळ बसल्याचे निदर्शनास येणे, राज्य शासनाने शेतकऱ्यांना २ ऐवजी ३ हेक्टरपर्यंत मदत केली असणे, एनडीआरएफ निकषाप्रमाणे केंद्र सरकारने ४० तालुके दुष्काळग्रस्त घोषित केले असून उर्वरित सर्व तालुक्यांची जबाबदारी राज्य शासनाने घेतली असणे, जे नुकसान झाले आहे त्यासह शेतकऱ्यांच्या यापूर्वीच्या देखील सर्व नुकसानीची भरपाई देण्यास सरकार कटीबंध असणे, पैनागंगा ते वैनागंगा जोडणी प्रकल्पास मान्यता देण्यात येणे, शासनाने केंद्राच्या निकषात न बसणाऱ्या १२०० मंडळांना दुष्काळसदृश जाहिर केले असणे,

तसेच २० लाखांपेक्षा जास्त शेतकऱ्यांच्या खात्यात २५ टक्के अग्रीम राशी जमा करणे, राज्यात हळद उत्पादनात वाढ होत असल्याने हळद निर्यातीला प्रोत्साहन देण्याची आवश्यकता, आदर्श गाव योजनेत निवड झालेल्या गावांना दिल्या जाणाऱ्या निधीत हेक्टरी १० हजार रुपयांची वाढ होणे, लोकसहभाग आणि जलसंधारणाच्या कामातून राज्यात व देशात ओळख निर्माण करणाऱ्या आदर्श गाव राळेगणसिध्दी व हिवरे बाजार गावांच्या धर्तीवर राज्यातील अन्य गावांचा विकास व्हावा याकरिता शासनाने आदर्श गाव योजना प्रकल्प व संकल्प समिती गठीत करणे, दुष्काळी भागातील गावे, गावकऱ्यांचा एकोपा व लोकसहभाग अधिक असलेल्या गावात जलसंधारण ग्रामविकासाची कामे करताना सप्तसूत्रीनुसार अंमलबजावणी करण्याचे शासनाचे धोरण असणे, रब्बी हंगामासंबंधी फळ पिक विमा योजनेत सहभागाबाबत कार्यवाही सुरु असणे, केळी पिकांचे नुकसान झालेल्या शेतकऱ्यांना पिक विमा योजनेतून शेतकरी विमा संरक्षण देण्यात येणे, पिक विमा योजनेत सहभागी होऊ इच्छिणाऱ्या शेतकऱ्यांकडून सातबारा उताऱ्यावर २०२३-२४ संबंधी केळी पिकांची नोंद नसल्यास स्वयंघोषणापत्रावर केळी लागवड केली आहे अशी घोषणा केल्यास त्याला पिक विमा योजनेत सहभागी करून घ्यावे म्हणून शासनाकडून बँकांना निदेश देणे, विदर्भातील कृषी क्षेत्राचा फायदा व्हावा याकरिता कृषी महाविद्यालयाच्या जागेवर शासनाकडून कृषी तज्ञ डॉ. पंजाबराव देशमुख यांच्या नावाने आंतरराष्ट्रीय कन्व्हेंशन सेंटर उभारण्याचा शासनाचा मानस असणे, अवकाळी पावसामुळे नुकसानग्रस्त झालेल्या शेतकऱ्यांना दिलासा देण्याची आवश्यकता, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

अशासकीय कामकाज

(बैठकीच्या अखेरचे २ १/२ तास)

आठ : अशासकीय विधेयके :-

(अ) पुरःस्थापनार्थ :

(शुक्रवार, दिनांक ८ डिसेंबर, २०२३ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेल्या अशासकीय विधेयकाच्या सूचना) (क्रमांक १ ते ४)

- (१) सन २०२१ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ३४ - महाराष्ट्र प्राचीन स्मारके व पुराणवस्तुशास्त्रविषयक स्थळे व अवशेष (सुधारणा) विधेयक, २०२१ - श्री. सुहास (आण्णा) कांदे, वि.स.स. यांचे.
- (२) सन २०२२ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ४० - महाराष्ट्र प्रकल्पबाधित व्यक्तींचे पुनर्वसन (सुधारणा) विधेयक, २०२२ - श्री.प्राजक्त तनपुरे, वि.स.स. यांचे.

- (३) सन २०२२ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ४१ - महाराष्ट्र परदेशातील रोजगार संरक्षण विधेयक, २०२२ - डॉ.राहुल वेदप्रकाश पाटील, वि.स.स. यांचे.
- (४) सन २०२३ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ३९ - मुंबई महानगरपालिका आणि महाराष्ट्र महानगरपालिका (सुधारणा) विधेयक, २०२३ - श्री. पृथ्वीराज चव्हाण, वि.स.स. यांचे.
- (५) सन २०२३ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ५५ महाराष्ट्र राज्य दुय्यम पशुवैद्यकीय परिषद विधेयक, २०२३ - सौ. मंजुळा गावित , श्री.अतुल बेनके, वि.स.स. यांचे.

(ब) विचारार्थ :

(शुक्रवार, दिनांक २८ जुलै, २०२३ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेली अशासकीय विधेयके) (क्रमांक १ ते ८)

- (१) सन २०१९ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ५० - भारतीय दंड संहिता व फौजदारी प्रक्रिया संहिता (महाराष्ट्र सुधारणा) विधेयक, २०१९ - श्री. प्रताप सरनाईक, वि.स.स. यांचे.
- (२) सन २०१९ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ५१ - महाराष्ट्र धर्मांतर बंदी विधेयक, २०१९ - श्री.अतुल भातखळकर, वि.स.स. यांचे.
- (३) सन २०२० चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ९ - महाराष्ट्र दारुबंदी (सुधारणा) विधेयक, २०२० - श्री.अतुल भातखळकर, वि.स.स. यांचे.
- (४) सन २०२० चे विधानसभा विधेयक क्रमांक १० - महाराष्ट्र चिकित्सालयीन आस्थापना (नोंदणी व विनियमन) (सुधारणा) विधेयक, २०२० - श्री.अतुल भातखळकर, वि.स.स. यांचे.
- (५) सन २०२० चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ११ - महाराष्ट्र कर्मचाऱ्यांची मातापित्याप्रती जबाबदारी आणि उत्तरदायित्व व देखभाल यासबंधीच्या मानकांबाबत विधेयक, २०२० - श्री.अमित साटम, वि.स.स. यांचे.
- (६) सन २०२० चे विधानसभा विधेयक क्रमांक २२ - राज्यातील अल्पभूधारक शेतकऱ्यांना निवृत्तीवेतन देण्याबाबत विधेयक, २०२० - श्री.प्रकाश आंबिटकर, वि.स.स. यांचे.

- (७) सन २०२० चे विधानसभा विधेयक क्रमांक २३ — महाराष्ट्र झोपडपट्टी (सुधारणा, निर्मुलन आणि पुनर्विकास) (सुधारणा) विधेयक, २०२० - श्री.अतुल भातखळकर, वि.स.स. यांचे.
- (८) सन २०२० चे विधानसभा विधेयक क्रमांक २४ — महाराष्ट्र (नागरी क्षेत्र) झाडांचे संरक्षण व जतन (सुधारणा) विधेयक, २०२० - श्री. सुनिल प्रभू, वि.स.स. यांचे.
- (मंगळवार, दिनांक १२ डिसेंबर, २०२३ रोजीच्या बॅलटद्वारे ठरविण्यात आलेल्या प्राथम्यक्रमानुसार दर्शविण्यात आलेली अशासकीय विधेयके) (क्रमांक ९ ते १२)
- (९) सन २०२२ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ०२ - भारतीय दंड संहिता आणि फौजदारी प्रक्रिया संहिता (महाराष्ट्र सुधारणा) विधेयक, २०२२ - श्री.संजय सावकारे, वि.स.स. यांचे
- (१०) सन २०२२ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक २४- महाराष्ट्र ग्रामपंचायत (सुधारणा) विधेयक, २०२२ - श्री.संजय सावकारे, वि.स.स. यांचे
- (११) सन २०२३ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ३५ - महाराष्ट्र दुकाने व आस्थापना (नोकरीचे व सेवाशर्तीचे विनियमन) (सुधारणा) विधेयक, २०२३ - डॉ. जितेंद्र आव्हाड वि.स.स. यांचे डॉ.जितेंद्र आव्हाड, वि.स.स. यांचे
- (१२) सन २०२३ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक २६ - भारतीय दंड संहिता आणि फौजदारी प्रक्रिया संहिता (महाराष्ट्र सुधारणा) विधेयक, २०२३ - श्री. पृथ्वीराज चव्हाण, वि.स.स. यांचे.

विधान भवन,
नागपूर,
दिनांक : १४ डिसेंबर, २०२३

जितेंद्र भोळे,
सचिव (१) (कार्यभार),
महाराष्ट्र विधानसभा

महाराष्ट्र विधानसभा

दिवसाच्या कामकाजाचा क्रम

आज शुक्रवार, दिनांक १५ डिसेंबर, २०२३ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमाचे

"जोडपत्र"

आज शुक्रवार, दिनांक १५ डिसेंबर, २०२३ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमातील :-

बाब क्रमांक "सहा" नंतर पुढील बाब वाचण्यात यावी.

सहा -अ : म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव :-

(गुरुवार, दिनांक १४ डिसेंबर, २०२३ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेला म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव)

अॅड. आशिष शेलार, श्री. भरतशेट गोगावले, डॉ. राजेंद्र शिंगणे, सर्वश्री शिवेंद्रसिंह भोसले, प्रताप सरनाईक, अॅड. माणिकराव कोकाटे, अॅड. राहुल कुल, सर्वश्री संजय शिरसाट, किशोर पाटील, अतुल बेनके, नितेश राणे, डॉ. संजय रायमूलकर, सर्वश्री सुनिल शेळके, रणधीर सावरकर, प्रकाश आंबिटकर, चेतन तुपे, बबनराव लोणीकर, अॅड. शहाजीबापू पाटील, सर्वश्री प्रकाश सोळंके, संतोष दानवे, सौ. यामिनी यशवंत जाधव, सर्वश्री बाळासाहेब आजबे, सुभाष देशमुख, संजय गायकवाड, यशवंत माने, डॉ. राहुल आहेर, सर्वश्री रमेश बोरनारे, दिपक चव्हाण, राणाजगजितसिंह पाटील, सुहास कांदे, दौलत दरोडा, संभाजी निलंगेकर-पाटील, महेश शिंदे, श्रीमती सरोज अहिरे, सर्वश्री, हरिभाऊ बागडे, चंद्रकांत पाटील, बाबासाहेब पाटील, बच्चू कडू, जयकुमार गोरे, दिलीप लांडे, भिमराव तापकीर, योगेश कदम, डॉ. भारती लव्हेकर, सर्वश्रीमती मोनिका राजळे, श्वेता महाले, श्री. राजेश पवार, अॅड. आकाश फुंडकर, सर्वश्री महेश लांडगे, अमित साटम, सिध्दार्थ शिरोळे, राम कदम, मंगेश चव्हाण, अभिमन्यू पवार, सुनिल राणे, अॅड. लक्ष्मण पवार, सौ. सीमा हिरे, सर्वश्री राम सातपुते, जयकुमार रावल, डॉ. संजय कुटे, सर्वश्रीमती मनिषा चौधरी, देवयानी फरांदे, सर्वश्री समाधान अवताडे, कालीदास कोळंबकर, अॅड. राहुल ठिकले, श्रीमती मेघना साकोरे-बोर्डीकर, सर्वश्री नारायण कुचे, मकरंद पाटील, वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव : (मंत्र्यांचे उत्तर)

"राज्यात गत तीन महिने मराठा समाजाला आरक्षण देण्याचा मुद्दा आंदोलने, मोर्चे, अन्न सत्याग्रह इत्यादी माध्यमातून ऐरणीवर आला असणे, काही समाजकंटकांकडून आरक्षण मिळण्याकरिता जाळपोळ, दंगल इत्यादी माध्यमांचा वापर झाल्याचे निदर्शनास येणे, त्यापैकी काही गट मराठा समाजाचा ओबीसीत समावेश न करता स्वतंत्र आरक्षण देण्याची मागणी करीत असणे, तर काही गट मराठा समाजाला कुणबी ओबीसीचे दाखले द्यावेत म्हणून आग्रही असणे, यासोबतच राज्यातील ओबीसी जनमोर्चा, धनगर, विमुक्त जाती भटक्या जमाती, विशेष मागासप्रवर्ग, बंजारा, मुस्लिम इत्यादी समाजही आरक्षणाच्या मागणीसाठी पुढे आल्याची बाब निदर्शनास येणे, कोळी व महादेव कोळी समाजाला अनुसूचित जमातीत आरक्षणाचा लाभ मिळण्याबाबत व तसे दाखले देण्याबाबत होत असलेली मागणी, महायुती शासनाच्या काळात मराठा समाजाला देण्यात आलेले आरक्षण परत मिळावे ही मराठा समाजाची अपेक्षा असणे, यासाठी क्युरेटिव्ह याचिकाही दाखल करण्यात आली असणे, न्यायमूर्ती भोसले समितीने सुचविलेल्या उपाययोजना हाती घेण्यात आल्या असणे, मराठा आरक्षण प्रश्नी सरकारला मार्गदर्शन करण्यासाठी उच्च न्यायालयाचे निवृत्त न्यायमूर्ती श्री. शिंदे यांच्या अध्यक्षतेखाली तीन निवृत्त न्यायमूर्तीची समिती शासनाने गठीत केलेली असणे, इतर मागास समाजाच्या आरक्षणाला धक्का न लावता मराठा समाजाला आरक्षण देण्याची शासनाची भूमिका असणे, केंद्र शासनाच्या विश्वकर्मा योजनेची सांगड घालत राज्यात त्याची प्रभावी अंमलबजावणी करून बारा बलुतेदारांना लाभ मिळवून देण्याचे शासनाचे धोरण असणे, राज्यातील बारा जातींचा ओबीसी म्हणून महाराष्ट्राच्या सुचित समावेश असणे, त्याच धर्तीवर केंद्राच्या सुचित समावेश करण्यासाठी तसा प्रस्ताव राज्य शासनाकडून केंद्राकडे पाठविण्यात आला असणे, मराठा समाजाचा इम्पेरिकल डेटा गोळा करण्याचे काम युध्द पातळीवर सुरु असणे, निजामकालीन कुणबी समाजाच्या नोंदी तपासण्याचे काम युध्दपातळीवर सुरु असणे, सारथी, बार्ती, मौलाना आझाद अल्पसंख्यांक आर्थिक विकास महामंडळ व महाज्योतीप्रमाणे इतर मागासवर्गांच्या ओबीसी महामंडळाला समान निधी देण्याचे आदेश अर्थ मंत्रालयाकडून काढण्यात येणे, बंजारा तांडे रस्त्यांना जोडण्यासाठी संत सेवालाल महाराज जोड रस्ते योजना, धनगर वस्त्या रस्त्यांना जोडण्यासाठी यशवंतराव होळकर जोड रस्ते योजना व इतर मागासवर्ग विमुक्त जाती 'अ' भटक्या जमाती 'ब', 'ड' व विशेष मागास प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांना इंग्रजी माध्यमाच्या निवासी शाळांमध्ये शिक्षण देण्याची योजना राज्य शासनाकडून लागू करण्यात आली असणे, आरक्षण आंदोलनाकडे राजकीय चष्यातून न बघता सर्वच राजकीय पक्षांनी चर्चाविमर्शाच्या माध्यमातून आरक्षण प्रश्नी तोडगा काढण्याची आवश्यकता, अन्य आरक्षणाला हात न लावता मराठा समाजाला न्यायालयात टिकणारे आणि कायद्याच्या चौकटीत बसणारे आरक्षण देण्यासाठी शासन कटिबद्ध असणे, याबाबत करावयाची कार्यवाही व शासनाची भूमिका."

विधान भवन,

नागपूर,

दिनांक : १५ डिसेंबर, २०२३

जितेंद्र भोळे,

सचिव (१) (कार्यभार),

महाराष्ट्र विधानसभा